

*„Strojem jej siła i godność”
Nie - wobec przemocy
Tak - dla godności kobiet*

Międzynarodowa Konferencja, Warszawa 3 grudnia 2011

Kitty Chappell, międzynarodowa mówczyni i laureatka nagród literackich,
wychowała się w domu pełnym przemocy.
Po 47 latach udanego związku małżeńskiego, obecnie jest już wdową
i mieszka w Chandler w Arizonie.

PRZEMOC DOMOWA

Copyright © Kitty Chappel 2011

Część 1: Przemoc w rodzinie

Władza i kontrola

Amerykański Urząd ds. Przemocy Wobec Kobiet [Office on Violence Against Women] definiuje przemoc w rodzinie jako „wzorzec agresywnego zachowania w dowolnym związku międzyludzkim, stosowany przez jedną ze stron w celu zdobycia lub utrzymania władzy i kontroli nad drugą stroną”. Zjawisko to może przybierać wiele różnych form, znajdując wyraz w przemocy fizycznej, seksualnej, emocjonalnej, ekonomicznej i psychologicznej.

Kim są ofiary? Ofiarą może być każdy. Zgodnie z danymi Domestic Violence Resource Center, co roku w Stanach Zjednoczonych ofiarą przemocy pada od 600 tysięcy do 6 milionów kobiet oraz od 100 tysięcy do 6 milionów mężczyzn (w zależności od rodzaju przeprowadzonego badania). W naszej kulturze od mężczyzn wymaga się, by byli silni i twardzi, dlatego zjawisko przemocy stosowanej wobec nich przez kobiety jest często minimalizowane i lekceważone. W rezultacie trudno jest zebrać dokładne informacje na ten temat. Mimo to, poniższe dane (dotyczące Stanów Zjednoczonych) mówią same za siebie:

- Każdego dnia średnio ponad trzy kobiety i jeden mężczyzna zostaje zabity przez swojego partnera życiowego. W 2000 roku, 1.247 kobiet i 440 mężczyzn straciło w ten sposób życie.

- Roczne koszty przemocy w rodzinie przekraczają 5,8 miliarda dolarów. Z tego 4,1 miliarda pochłania doraźna pomoc medyczna i leczenie doznanych obrażeń. Straty wynikające ze spadku produktywności szacuje się na około 1,8 miliarda dolarów.
- Czworo dzieci umiera codziennie z powodu przemocy w rodzinie i zaniedbania.
- Państwo wydaje rocznie około 258 milionów dolarów na opiekę zastępczą, więziennictwo i inne cele związane z zaniedbaniem i przemocą wobec dzieci.
- Czterdzieści pięć procent dzieci, które doświadczyły przemocy w rodzinie, wyrasta na alkoholików, kontynuując cykl patologicznych zachowań.

Te statystyki ujawniają pilną potrzebę interwencji i pomocy, zarówno ofiarom przemocy, jak i sprawcom. Co ty i ja możemy w tej sprawie zrobić? Przede wszystkim, możemy zasięgnąć wiedzy na ten temat. Następnie, musimy być chętni do pomocy, a także mieć dość odwagi, by jej udzielić.

Czy potrafiłbyś rozpoznać w swoim partnerze tendencje agresywne? Zajmiemy się tym tematem już za chwilę.

Część 2: Oznaki przemocy w rodzinie

Posłuż się rozumem, nie sercem

Jako najstarsze dziecko w rodzinie dotkniętej przemocą, często usiłowałam bronić mamę przed pełnymi wściekłości wybuchami ojca i biciem, powodowanym chorobliwą zazdrością. Gdy miałam 16 lat, zakochałam się i zaręczyłam z pewnym przystojnym chłopakiem, który porzucił naukę w szkole średniej – i w którym widziałam swój bilet do wolności. Na początku było mi miło, że jest wobec mnie tak zaborczy... aż w końcu zauważyłam, że koledzy ze szkoły omijają mnie szerokim łukiem, a niektórzy z nich chodzą z podbitymi oczami i zabandażowanymi nosami. Narzeczony nigdy mnie nie uderzył, jednak zaczęłam w nim dostrzegać wiele cech mojego ojca, dlatego zerwałam ten związek. Nie chciałam powtórzyć błędu mamy.

Ale jak wiele młodych kobiet nie widzi takich oznak?

Rozpoznanie i uznanie sygnałów ostrzegawczych i zwiastunów przemocy w rodzinie to pierwszy krok ku jej zapobieganiu – i położeniu jej kresu. Nikt nie powinien żyć w strachu przed osobą, którą kocha.

Oto niektóre z najczęstszych sygnałów ostrzegawczych. Jeśli rozpoznajesz któreś z nich w swoim związku, zacznij działać.

Czy zdarza się, że twój partner/partnerka:

- zachowuje się wobec ciebie z przesadną zazdrością lub zaborczością?
- poniża cię i sprawia, że czujesz się osobą bezwartościową?
- zastrasza cię i grozi, że wyrządzi krzywdę tobie lub komuś, kogo kochasz?

- grozi, że zrobi sobie krzywdę, jeśli nie spełnisz jego/jej żądań?
- próbuje odizolować cię od twojej rodziny i przyjaciół?
- jest wobec ciebie agresywny/agresywna, po czym okazuje ci czułość i obiecuje, że to się więcej nie powtórzy (ale powtarza się)?
- zmusza cię do niechcianego seksu?
- kontroluje twój dostęp do pieniędzy?
- śledzi cię – nieustannie do ciebie dzwoni lub chodzi za tobą?

Jeśli podejrzewasz, że twój związek naznaczony jest przemocą, dowiedz się, gdzie możesz uzyskać odpowiednią pomoc. Zadzwoń na „Niebieską Linie” (tel. Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie): 801 12 00 02.

Część 3: Ucieczka od przemocy w rodzinie

Zerknięcie za drzwi

Twój oprawca mówi ci, że nie dasz sobie rady bez niego, bo jesteś głupia i nikt cię nie zatrudni – i obwinia cię o swoje agresywne zachowanie wobec ciebie. Cichy głos w głębi twojej duszy mówi, że „to nieprawda”, jednak kolejne akty przemocy potwierdzają tamte niszczące słowa... i wierzysz, że rzeczywiście tak jest.

Skąd o tym wiem? Bo przez lata słyszałam takie komentarze z ust mojego ojca, gdy znęcał się nade mną, moim rodzeństwem i nad naszą mamą. Uwolniliśmy się od niego dopiero wtedy, gdy trafił do więzienia po dotkliwym pobiciu mamy.

Dlaczego od niego nie odeszliśmy? Bo nie mieliśmy dokąd. W tamtych czasach nie było organizacji, pomagających ofiarom przemocy w rodzinie. Całe szczęście, czasy się zmieniły.

Gdzie znaleźć pomoc

Obecnie, istnieją lokalne organizacje ds. przemocy, które zapewniają bezpieczne schronienie, pomoc psychologiczną, szkolenia zawodowe, a nawet wsparcie osoby towarzyszącej, gdy ofiara przemocy musi stanąć twarzą w twarz ze swoim oprawcą podczas rozprawy rozwodowej. Ale to ty musisz wykonać pierwszy krok w kierunku opuszczenia miejsca, w którym jesteś maltretowana. Nie popełniaj błędów siedzenia z założonymi rękami, albo jeszcze usilniejszego starania się, by zadowolić swojego oprawcę w nadziei, że się zmieni, że już więcej nie będzie... Statystyki podają, że tacy ludzie nie zmieniają się aż do momentu, gdy zostają odizolowani od swoich ofiar... o ile zmieniają się w ogóle. Zajrzyj do książki telefonicznej i poszukaj kontaktu ze służbami ds. przemocy w rodzinie.

ALARM BEZPIECZEŃSTWA: Jeżeli coś ci grozi, natychmiast dzwoń na policję (997) lub na „Niebieską Linie” (801 12 00 02). Jeśli twoje życie lub zdrowie nie jest bezpośrednio zagrożone, wejdź na stronę

Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (www.niebieskalinia.pl) lub Stowarzyszenia na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – SRPPR (www.niebieskalinia.org), by zasięgnąć pomocnych informacji. Pamiętaj, by skorzystać z „bezpiecznego” komputera – najlepiej gdzieś poza domem, gdzie twój oprawca nie będzie mógł wyśledzić adresów przeglądanych stron.

W organizacjach pomocowych pracują przeszkoleni specjaliści, którym twój los naprawdę nie jest obojętny, i którzy czekają na twój telefon.

Część 4: Co dalej?

Nie tkwij w przeszłości; idź do przodu

Myślałam, że gdy ojciec trafi do więzienia, w końcu będę szczęśliwa... ale nie byłam. Przeprowadziliśmy się, żeby rozpocząć nowe życie i wyleczyć rany, ale to nic nie dało. Bo zabraliśmy ze sobą naszą przeszłość.

Ja jako pierwsza miałam już dość „przerabiania” przeszłych urazów. Widząc, jak nienawiść skuwa nas z ojcem niewidzialnymi łańcuchami, i mając nadzieję, że wybaczenie może nam pomóc się uwolnić, zaczęłam rozmawiać o tym z mamą. Powiedziała, że nigdy mu nie wybaczy; że on na to nie zasługuje. „Ale wybaczenie jest dla nas i dla naszego uzdrowienia, nie dla niego” – skontrolowałam. „Czy nie zasługujemy na wolność?”

My, dzieci, w końcu mu wybaczyłyśmy, uwalniając się od przeszłości i idąc dalej. Mama nie chciała tego zrobić; sądziła, że jej brak wybaczenia przysporzy ojcu cierpień. Ale wcale nie przysporzył. Niestety, mama nigdy nie ruszyła do przodu i już do końca swych dni tkwiła w goryczy.

Możesz – i powinnaś – czerpać naukę z przeszłych wydarzeń, ale nie żyj nimi, nie przeżywaj ich na nowo. Przygotuj się do podróży ku przyszłości:

- mentalnie – pobudzaj umysł: znajdź sobie nowe hobby, zapisz się do klubu książki, układaj puzzle. Zainteresuj się czymś i podbudujesz swoją pewność siebie. Przekonasz się, że nie jesteś głupia, tak jak nieraz ci to mówiono.
- fizycznie – zadbaj o ciało: ćwicz, chodź na spacer, wypoczywaj. Ogranicz palenie papierosów, picie alkoholu i kawy. Nie opuszczaj posiłków i postaraj się wybierać tzw. zdrową żywność. Takie jedzenie naprawdę może być smaczne!
- społecznie – znajdź czas na zabawę. Dobierz sobie przyjaciół, którzy cię zachęcają i wydobywają z ciebie to, co najlepsze. Unikaj ludzi nastawionych negatywnie, którzy cię przygnębiają i pozbawiają energii. Przebywaj w otoczeniu tych, którzy często się śmieją i potrafią „zarazić” cię śmiechem.
- duchowo – regularnie chodź na nabożeństwa kościelne, by czerpać duchową siłę i inspirację. Praktyki religijne odgrywają ważną rolę w leczeniu emocjonalnych ran, szczególnie w przypadku osób, które dochodzą do siebie po latach pełnych przemocy. Być może będziesz zaskoczona i wcale nie uśniesz na kazaniu.

Pamiętaj, jesteś jedyna w swoim rodzaju! Nigdy nie będzie kogoś takiego, jak ty... dlatego wykorzystaj cały swój potencjał i bądź tak szczęśliwa, jak tylko się da!

Część 5: Reakcja na przemoc w rodzinie

Wsparcie podstawowe i praktyczne

Pomoc komuś, kto doznaje przemocy w środowisku domowym, zaczyna się od spraw podstawowych. Zachęcaj taką osobę, by zwróciła się do ludzi, którzy mogą pomóc jej wyjść z tej sytuacji. Zaproponuj, że będziesz jej towarzyszyć podczas rozmów z bliskimi i przyjaciółmi. Jeśli powinna pójść na policję i/lub do sądu, albo zwrócić się do adwokata, idź z nią, by podtrzymać ją na duchu.

Co jeszcze możesz zrobić? Oto kilka praktycznych wskazówek:

- Zdobądź informacje na temat przemocy w rodzinie i możliwości pomocy osobom nią dotkniętym (wejdź na stronę SRPPR: www.niebieskalinia.org).
- Udzielaj wsparcia bez wydawania opinii i osądów moralnych. Słuchaj. Osoba krzywdzona potrzebuje kogoś, kto jej uwierzy.
- Zapewnij osobę krzywdzoną, że nie jest winna temu, co ją spotyka; że to nie ona odpowiada za ataki przemocy wobec siebie i nie ona je powoduje.
- Skupiaj się na potrzebach ofiary przemocy, zamiast na krytykowaniu sprawcy. Osoba krzywdzona może mieć problem z przyjęciem twojej pomocy, jeśli odniesie wrażenie, że musi się przed tobą tłumaczyć, dlaczego nadal tkwi w tym środowisku. Miłość niekiedy wygasa bardzo powoli, a wiele ofiar przemocy kocha swoich oprawców.
- Zrezygnuj z prób ratowania osoby krzywdzonej. Opuszczenie środowiska patologicznego musi być jej własną decyzją. W przeciwnym razie, za jakiś czas prawdopodobnie tam powróci i sytuacja stanie się jeszcze bardziej dramatyczna. Niemniej jednak, nie wahaj się odważnie wyrażać niepokoju o jej bezpieczeństwo.
- Przygotuj się na moment, gdy ofiara przemocy poprosi cię o pomoc w „ucieczce” – przeczytaj w publikacjach SRPPR, co należy wtedy robić. Możesz porozmawiać na ten temat z osobą krzywdzoną.
- Bądź blisko i wspieraj, gdy ofiara przemocy czuje się samotna lub opłakuje utratę swojego związku. To normalny etap procesu leczenia.

W końcu, możesz się przydać jako wolontariusz! Znam starsze małżeństwa, które opiekują się dziećmi w miejscowym schronisku dla ofiar przemocy w rodzinie, gdy mieszkające tam matki chodzą na sesje psychoterapii. Jestem przekonana, że te dzieci nigdy nie zapomną tamtych miłych, troskliwych „babć” i „dziadków”. Skontaktuj się z podobną placówką w twojej okolicy i zapytaj, czy mógłbyś jakoś pomóc. Cóż lepszego możemy po sobie pozostawić, niż wkład w odmianę czyjegoś życia?

*„Strojem jej siła i godność”
Nie - wobec przemocy
Tak - dla godności kobiet*

Międzynarodowa Konferencja, Warszawa 3 grudnia 2011

Kampania Sekretarza Generalnego Organizacji Narodów Zjednoczonych UNITE na Rzecz Położenia Kresu Przemocy Wobec Kobiet

Wprowadzenie

Przemoc wobec kobiet przybiera różne formy: fizyczną, seksualną, psychiczną i ekonomiczną. Wszystkie one są ze sobą związane i dotyczą kobiety od najwcześniejszych lat życia do późnej starości. Niektóre rodzaje przemocy, jak handel żywym towarem, przekraczają granice państw.

Kobiety, które doświadczają przemocy, cierpią na wiele problemów zdrowotnych, a ich zdolność do uczestniczenia w życiu publicznym jest ograniczona. Stosowana wobec nich przemoc rani rodziny i społeczności na przestrzeni pokoleń, wzmagając inne rodzaje obecnej w społeczeństwie agresji.

Przemoc doprowadza do ubóstwa dotknięte nią kobiety, a także ich rodziny, społeczeństwa i narody.

Przemoc wobec kobiet nie ogranicza się do konkretnej kultury, regionu czy kraju, ani do określonej zbiorowości w ramach społeczeństwa. Jej korzenie leżą w uporczywej dyskryminacji kobiet.

Aż do 70 procent kobiet doświadcza w życiu przemocy.

Przemoc ze strony partnera życiowego

Najczęstszą formą przemocy, doświadczanej przez kobiety na całym świecie, jest przemoc fizyczna ze strony partnera życiowego, przejawiająca się biciem, zmuszaniem do seksu i innymi aktami agresji.

Badanie Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), przeprowadzone w jedenastu krajach, wykazało, że odsetek kobiet, poddawanych przemocy seksualnej ze strony partnera życiowego, waha się od 6 procent w Japonii do 59 procent w Etiopii.

Wyniki innych, ogólnościatowych badań sugerują, że połowa wszystkich kobiet, będących ofiarami zabójstw, traci życie z rąk swego obecnego lub byłego męża lub partnera.

- Według danych WHO, dotyczących Australii, Kanady, Izraela, Afryki Południowej i Stanów Zjednoczonych Ameryki, od 40 do 70 procent zamordowanych tam kobiet to ofiary przemocy, doznanej ze strony partnera życiowego.
- W Kolumbii, co sześć dni ginie kobieta, zabita przez swojego obecnego lub byłego partnera życiowego.

Powszechna jest także przemoc psychiczna lub emocjonalna, stosowana wobec kobiet przez ich partnerów życiowych.

Przemoc seksualna

Szacuje się, że na całym świecie jedna na sześć kobiet w którymś momencie swego życia padnie ofiarą gwałtu lub doświadczy uświadczania gwałtu.

Praktyka wczesnych małżeństw – będąca formą przemocy seksualnej – jest powszechnie stosowana w wielu krajach, szczególnie w Afryce i w Azji Południowej. Młode dziewczęta są często zmuszane do zawarcia małżeństwa i rozpoczęcia współżycia, co naraża je na różne problemy zdrowotne, w tym na ryzyko zakażenia wirusem HIV, a także ogranicza możliwość chodzenia do szkoły.

Jednym ze skutków przemocy seksualnej jest traumatyczny uraz ginekologiczny zwany przetoką, do którego dochodzi w wyniku poważnego naruszenia tkanek pochwy. Przetoka sprawia, że kobieta nie jest w stanie kontrolować czynności fizjologicznych, co poważnie upośledza jej kontakty społeczne.

Przemoc seksualna w konfliktach zbrojnych

Przemoc seksualna, do której dochodzi podczas konfliktów zbrojnych, to potworne zjawisko, dotyczące dziś milionów osób na całym świecie, przede wszystkim kobiety i dziewczęta. To często świadoma strategia, stosowana na szeroką skalę przez uzbrojone grupy w celu upokorzenia przeciwników, zastraszenia poszczególnych osób i niszczenia społeczeństw. Zdarza się też, że kobiety i dziewczęta są wykorzystywane seksualnie przez tych, którzy na mocy prawa mają za zadanie je chronić.

Od kilkulatek aż po staruszki, kobiety nieustannie doświadczają brutalnej przemocy seksualnej ze strony skonfliktowanych grup militarnych. Gwałt od dawna stosowany jest jako jedna z taktyk walki, a z każdego obszaru, ogarniętego międzynarodowym lub wewnętrznym konfliktem zbrojnym, docierają informacje o przemocy wobec kobiet, stosowanej w trakcie konfliktu i/lub po jego zakończeniu.

- W Republice Demokratycznej Kongo, co miesiąc zgłaszanych jest około 1.100 przypadków gwałtu, co oznacza, że średnio 36 kobiet i dziewcząt dziennie doznaje tam przemocy seksualnej. Uważa się, że już ponad 200 tysięcy tamtejszych kobiet w ten sposób ucierpiało, odkąd kraj pogrążony jest w konflikcie zbrojnym.
- Gwałt i przemoc seksualna wobec kobiet i dziewcząt jest powszechnym zjawiskiem w ogarniętym konfliktem, sudańskim rejonie Darfuru.
- Podczas ludobójstwa w Rwandzie w 1994 roku, zgwałcono od 250 tysięcy do pół miliona kobiet.
- Przemoc seksualna była cechą charakterystyczną 14-letniej wojny domowej w Liberii.

- Podczas konfliktu w Bośni na początku lat 90. ubiegłego wieku zgwałcono od 20 tysięcy do 50 tysięcy kobiet.

Według danych Banku Światowego, kobiety w wieku od 15 do 44 lat są bardziej narażone na ryzyko gwałtu i przemocy w rodzinie, niż na ryzyko choroby nowotworowej, wypadku drogowego, wojny i malarii.

Przemoc wobec kobiet znajdujących się pod dozorem policji jest zjawiskiem powszechnym i obejmuje przemoc o charakterze seksualnym, niewłaściwy nadzór, rewizje osobiste prowadzone przez mężczyzn oraz żądanie czynności seksualnych w zamian za przywileje lub zaspokojenie podstawowych potrzeb.

Przemoc i HIV/AIDS

Niemожność kobiet do negocjowania tzw. bezpiecznego seksu i odmawiania kontaktów seksualnych pozostaje w bezpośrednim związku z szerzeniem się wirusa HIV i zapadalnością na AIDS. Niechciany seks skutkuje wysokim ryzykiem otarcia błon śluzowych i krwawienia, co prowadzi do łatwiejszego przenoszenia się wspomnianego wirusa.

Kobiety bite przez partnerów są o 48 procent bardziej narażone na zakażenie wirusem HIV.

Młode kobiety są szczególnie narażone na przemoc seksualną i przez to również coraz częściej stają się nosicielkami HIV. Ponad połowa notowanych na świecie nowych zakażeń dotyczy osób w wieku od 15 do 24 lat, z czego ponad 60 procent to kobiety.

Okaleczenie/wycięcie części genitaliów

Okaleczenie genitaliów odnosi się do kilku rodzajów tradycyjnych zabiegów, stosowanych wobec kobiet i dziewcząt.

- Szacuje się, że ponad 130 milionów żyjących obecnie kobiet i dziewcząt zostało poddanych któremuś z takich zabiegów, głównie w Afryce i niektórych krajach Bliskiego Wschodu.
- 2 miliony dziewcząt rocznie narażone jest na podobne okaleczenie.

„Morderstwa posagowe”

To brutalny zwyczaj, zgodnie z którym kobieta traci życie z rąk swojego męża lub jego krewnych, gdy jej rodzina nie jest w stanie spełnić ich wymagań dotyczących wysokości posagu (czyli sumy, jaką kobieta powinna wnieść do małżeństwa w ramach подарunku dla krewnych męża jako dla swojej nowej rodziny).

Zwyczaj wnoszenia posagu funkcjonuje na całym świecie, jednak „morderstwa posagowe” zdarzają się najczęściej w południowej Azji.

„Morderstwa honorowe”

W wielu społeczeństwach, ofiary gwałtu, kobiety podejrzewane o przedmałżeńskie kontakty seksualne oraz oskarżane o cudzołóstwo są mordowane przez swoich krewnych, ponieważ naruszenie „czystości” kobiety uważane jest za zniewagę honoru rodziny.

Według szacunków Funduszu Populacyjnego ONZ, liczba dokonywanych na świecie tzw. zabójstw honorowych może dotyczyć aż 5 tysięcy kobiet rocznie.

Handel żywym towarem

Szacuje się, że od 500 tysięcy do 2 milionów osób rocznie pada ofiarą handlu żywym towarem, będąc zmuszonymi do prostytucji, pracy bez wynagrodzenia lub niewolnictwa. Kobiety i dziewczęta stanowią około 80 procent wykrytych ofiar tego procederu.

Przemoc podczas ciąży

Przemoc przed i podczas ciąży niesie poważne konsekwencje zdrowotne zarówno dla matki, jak i dziecka. Prowadzi do ciąży wysokiego ryzyka i różnych komplikacji, takich jak poronienie, przedwczesny poród, czy niska waga urodzeniowa noworodka.

Zabójstwa nowonarodzonych dziewczynek, aborcje żeńskich płodów oraz nagminne zaniedbania w opiece nad dziećmi płci żeńskiej to zjawiska powszechne w południowej i wschodniej Azji, Afryce północnej i na Bliskim Wschodzie.

Dyskryminacja i przemoc

Wiele kobiet zmaga się z wielorakimi formami dyskryminacji, ponosząc wzmożone ryzyko przemocy.

- Rodowite mieszkanki Kanady są pięciokrotnie bardziej narażone na ryzyko śmierci w wyniku przemocy, niż inne kobiety w tym samym wieku.
- W Europie, Ameryce Północnej i Australii, ponad połowa kobiet dotkniętych jakimś rodzajem kalectwa doświadczyła w życiu przemocy fizycznej (w porównaniu z jedną trzecią wśród kobiet zdrowych).

Koszty i konsekwencje

Koszty przemocy wobec kobiet są niebotyczne. Obejmują m.in. bezpośrednie koszty opieki medycznej i finansowego wsparcia poszkodowanych i ich dzieci, a także postawienia oprawców przed sądem.

Koszty pośrednie dotyczą utraconego zatrudnienia, spadku produktywności i cierpienia emocjonalnego.

- Tylko w Stanach Zjednoczonych, koszty przemocy w rodzinie przekraczają 5,8 miliarda dolarów rocznie, z czego 4,1 miliarda pochłania bezpośrednia opieka medyczna, a około 1,8 miliarda dolarów wiąże się ze stratą produktywności.
- Zgodnie z wynikami badania, przeprowadzonego w Wielkiej Brytanii w 2004 roku, całkowite, bezpośrednie i pośrednie koszty przemocy w rodzinie, łącznie z emocjonalnym bólem i cierpieniem, oszacowano na 23 miliardy funtów rocznie (440 funtów na osobę).

Opublikowano przez Departament Informacji Publicznej ONZ, DPI/2546A, listopad 2009

Oryginalny artykuł: http://www.un.org/en/events/endviolenceday/pdf/UNiTE_TheSituation_EN.pdf